

Jaaroverzicht 2013

Algemeen

Het Regionaal College voor de Visitatie in Noord-Holland vergaderde in 2013 vier maal. De vergaderingen vonden afwisselend plaats in de Thomaskerk te Amsterdam en bij wijze van experiment in de Westzijdekerk te Zaandam.

Centraal in de vergaderingen staan de stand van zaken in de vier subregio's (noord, midden, oost en zuid) en de behandeling van de visitatieverslagen. Naar aanleiding van deze verslagen wordt regelmatig gediscussieerd over zaken waar de visitatoren mee geconfronteerd worden zoals (met name in dit afgelopen jaar) de relatie predikant – kerkenraad (zie het onderdeel "Naar aanleiding van de verslagen"), de visitatie aan de predikant geestelijk verzorger in instellingen en de onderwerpen die de visitatoren aan de orde stellen tijdens hun bezoeken (zoals wederom de positie van de predikant-pionier). De samenstelling van het moderamen is in september 2013 gewijzigd. Ds. J.A. Verkerk (assessor) is afgetreden en in haar plaats is benoemd ds. J. Bos.

Per 1 januari 2013 is ds. Peter Verhoeff aangetreden als adviseur.

Aantredend als visitator waren: in **2013**: mw. ds. J.H.M.E. Broeyer-Bogers, mw. ds. H.B.E. van Galen, ds. Th. Hibma, dhr. G. Kuitert, ds. L.E. van Loo, ds. A. Mak, ds. F. Omta, mw. A. Pronk, ds. N.G. Scholten, mw. B.J. Vogel-van der Hoek en mw. A. Zijlstra-van Galen,

Aftredend als visitator waren in **2013**, ds. L.P.J. van Bruggen, dhr. K. Bijl

mw. ds. R. Hoogenkamp, dhr. R.P. van der Jagt, mw. ds. A.C. van Noort,

mw. ds. W.M. van Santen (overleden), ds. R.H. de Vos en mw. M.M. Vreeken-Horsman,

In 2013 vonden introductiebijeenkomsten plaats ten behoeve van nieuwe visitatoren onder leiding van de voorzitter van het Regionaal College, de heer J. van der Kramer en de assessor, mevrouw ds. J.A. Verkerk.

Het werken in subregio's voldoet goed. Het bezwaar van af en toe verder te moeten reizen valt weg tegen het voordeel van de korte lijnen waardoor efficiënt en doelgericht gewerkt kan worden.

Overleg en toerusting

Het RCV ontving de uitnodigingen voor de halfjaarlijkse vergaderingen van het Generale College voor de Visitatie in Utrecht met alle preses en scribae van de Regionale Colleges. De preses en scriba van het RCV Noord-Holland woonden de vergaderingen bij.

Alle visitatoren ontvingen een uitnodiging tot bijwoning van de jaarlijkse studiedagen; twee van hen hebben de bijeenkomsten bezocht.

De cursussen: "Zinvol visiteren" I en II werden in 2013 door drie visitatoren uit Noord-Holland bijgewoond.

De studiedag op 5 oktober (onderwerp: "Geestelijk leiderschap in veranderende tijden") is door de voorzitter bezocht.

Als vertegenwoordiger van het Generale College voor de Visitatie woonde de heer R. van den Beld (lid) de vergaderingen bij van het Regionaal College. De heer Van den Beld is contactpersoon tussen RCV Noord-Holland en GCV.

De Rondzendbrief van 2013 van het GCV is tijdens de regiovergaderingen aan de visitatoren uitgereikt. Deze Rondzendbrief wordt ook gebruikt om nieuwe visitatoren op de hoogte te stellen van de inhoud en uitwerking van het landelijke visitatiewerk.

Het document : "Visitatie; een kritische waarneming" dat begin 2011 verscheen, is toegezonden aan nieuwe visitatoren.

Gevisiteerde gemeenten

Het aantal gevisiteerde gemeenten over 2013 bedraagt 37.

Dat aantal komt niet overeen met het gewenste aantal bezoeken. De subregio's beijveren zich om het vierjaarschema uit te voeren, maar dat lukt niet altijd. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt doordat er sprake is van vacatures waardoor onderbezetting ontstaat. Ook zijn persoonlijke omstandigheden van visitatoren er soms de oorzaak van dat het programma slechts gedeeltelijk ten uitvoer kan worden gebracht. Op dit moment zijn er in Noord-Holland vacatures voor 8 predikanten en 4 niet-predikanten. Tijdens de bezoeken aan de classis vanuit het moderamen van het RCV wordt erop aangedrongen de vacatures zo spoedig mogelijk op te vullen.

Het overzicht van gevisiteerde gemeenten wordt verstrekt aan de hand van de bijlagen.

De visitatiebezoeken zijn aangegeven per classis.

De verslagen van de visitaties worden direct na iedere vergadering van het Regionaal College aan het Breed Moderamen van de classes toegezonden. Daarbij wordt, indien nodig, aan de classis gevraagd zorg te besteden aan situaties die aandacht vragen.

Buitengewone visitaties

In de navolgende gemeenten werd gedurende 2013 een buitengewone visitatie gehouden, dan wel afgerond:

- Aalsmeer-Oost
- Blaricum
- Hoofddorp Centrum (afgerond)
- Midden West Friesland (afgerond)
- IJmuiden (beperkte omvang)
- Wieringerwerf (afgerond)
- Waal, Koog den Hoorn (beperkte omvang)
- Waddengemeente (beperkte omvang)

Toerusting en overleg:

Ook dit jaar is veel aandacht besteed aan de bespreking van de verslagen. De assessor van het moderamen bekeek alle ingekomen verslagen op belangrijke aandachtspunten. Dit bleek goed te werken, de bespreking werd daardoor inhoudelijker.

Samenwerking predikant-kerkenraad

In verschillende gemeenten bleken problemen -al dan niet sluimerend- aanwezig. De samenwerking tussen predikant en kerkenraad was niet altijd optimaal. Ook daar waar predikanten moeten samenwerken gaat het niet altijd soepel. In één situatie ging de predikant teveel een eigen weg. De kerkenraad voelde zich dikwijls voor voldongen feiten staan. Tegelijkertijd was men wel blij met genomen initiatieven, maar die zouden in een eerder stadium open besproken moeten kunnen worden. In een andere situatie bleek de predikant tegen grenzen op te lopen wat de werkdruk betreft, maar het bleek op de visitatieavond voor het eerst te zijn dat de kerkenraad daarvan op de hoogte werd gesteld. In het algemeen neemt de kerkenraad zijn verantwoordelijkheid voor het welzijn van zijn predikant(en) zorgvuldig op zich. Wel moet er dan ook sprake zijn van een goede communicatie, het is dus een teken aan de wand wanneer bepaalde zaken pas bij een visitatie aan het licht komen.

Een probleem in Noord-Holland is het feit dat het merendeel van de predikanten in deeltijd werkt. Hoe en door wie wordt dan de tijd bewaakt?

Regelmatig blijken er jaargesprekken met de predikant te worden gevoerd. Waar dat nog niet gebeurt, geven de visitatoren daar een aanzet toe

Evangelicale stromingen

Visitatoren komen steeds vaker in aanraking met evangelicale stromingen in de gemeenten die zij bezoeken. Dat kan spanning opleveren binnen de kerkenraad, maar ook binnen de gemeente zelf. Soms wordt dit duidelijk tijdens het gemeentespreekuur. De vraag is dan hoe de signalen moeten worden verstaan en hoe daar mee omgegaan kan worden. Daarom is er in een plenaire vergadering een discussie geweest n.a.v. een notitie van Dr. Woudenberg. Conclusie was dat visitatoren de kerkenraad moeten oproepen tot een alles omvattende en indringende discussie, wanneer er sprake is van dergelijke spanningen om het niet te laten verzanden in een gevecht op details. Zo'n gevecht, dikwijls geconcentreerd op de liturgie, komt dan steeds weer terug en laat uiteindelijk mensen in de kou staan.

Gebrek aan nieuwe ambtsdragers

Ook dit jaar is geconstateerd dat het moeilijk is om nieuwe ambtsdragers te vinden. Wel staat in een groot aantal verslagen dat de zittende kerkenraadsleden met plezier hun werk doen; door predikanten en soms ook door gemeenteleden tijdens het spreekuur wordt waardering uitgesproken voor de inzet en het organisatorisch vermogen van de kerkenraad. Dat is verheugend!

Afspraken

Er werd een aantal afspraken gemaakt: als er zorgen waren over een bepaalde gemeente zou dat bij de classis worden gemeld, zodat er geen kans meer zou zijn dat de classis achteraf met bepaalde problemen geconfronteerd zou worden.

Verder werd nogmaals vastgelegd dat visitatoren geen beoordeling moeten geven aan het eind van hun verslag. Het gaat steeds weer om een kritische waarneming; er kunnen aandachtspunten worden geformuleerd, die dan wel altijd al op de avond zelf genoemd moeten zijn. In het algemeen werd er nog weer eens aangedrongen op een zorgvuldige woordkeuze in de verslagen.

Aandachtspunten:

- 1 In het geval van een buitengewone visitatie blijkt regelmatig dat de spanning al te hoog is opgelopen als er een bv wordt aangevraagd. Dat verhoudt zich niet tot de meestal positieve verslagen van de reguliere visitatie, die soms nog kort voor de bv heeft plaatsgevonden. Het is dus belangrijk dat de visitatoren er nog meer alert op zijn om door te vragen en signalen te onderkennen die duiden op een mogelijke escalatie.
- 2 Bij de bespreking van de bezoeken aan predikanten die verbonden zijn aan een instelling is gesteld dat het van belang is dat iedere predikant een persoonlijk gesprek heeft met de visitatoren, er wordt al gauw aangegeven dat men graag met het hele team aanwezig is bij de ontmoeting. Maar de vraag is vooral ook : wie wordt er wel bezocht en wie niet? Uitgangspunt is in ieder geval dat het gaat om hen die een binding hebben met de PKN, waarbij het dan ook van belang is dat de zendende gemeente/cq classis bevroegd wordt op de contacten met de bewuste predikant. Dit vereist een goede inventarisatie van alle predikanten met een bijzondere opdracht en hun kerkelijke binding. Er is dit jaar hard aan gewerkt dit overzicht compleet te krijgen en de verschillende subregio's daardoor te voorzien van de juiste namen en instellingen die bezocht dienen te worden.
- 3 Een ander punt is dat in een aantal Noord-Hollandse gemeenten de wijkkerkenraden zijn opgeheven waardoor er één grote kerkenraad ontstaat. De vraag voor de visitatie is hoe in zo'n situatie zinvol gevisiteerd kan worden.

Hoofddorp, april 2014

J. van der Kramer (voorzitter)
M.S. Lok-Funcke (scriba)